

# MØTEINNKALLING

## Formannskap

**Dato:** 17.03.2016 kl. 9:00

**Sted:**

**Arkivsak:** 14/00582

**Arkivkode:**

Mulige forfall meldes snarest til ordføreren.

[Dag.sigurd.brustind@ibestad.kommune.no](mailto:Dag.sigurd.brustind@ibestad.kommune.no)

SAKSKART			Side
<b>Saker til behandling</b>			
<a href="#">20/16</a>	14/00590-2	Låneopptak i Husbanken til videre utlån til Startlån i 2016 og til boligtilskudd	2
<a href="#">21/16</a>	16/00054-1	Søknad om starlån - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 13 jf fvl § 13(1) nr 1	4
<a href="#">22/16</a>	14/00369-24	Godkjenning av vedtekter, interkommunal legevaktsentral	5
<a href="#">23/16</a>	16/00017-5	Styrings-, drøftings- og orienteringssaker - Formannskapsmøte 17.03.2016	7

Hamnvik, 11.03.2016

Dag Sigurd Brustind  
ordfører

## Saker til behandling

### 20/16 Låneopptak i Husbanken til videre utlån til Startlån i 2016 og til boligtilskudd

Arkivsak-dok. 14/00590-2  
Arkivkode. 251  
Saksbehandler Roald Pedersen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	17.03.2016	20/16

#### Forslag til vedtak/innstilling:

Kommunestyret vedtar å søke lån kr 1.500.000,- hos Husbanken med formål videre utlån som Startlån til vanskeligstilte i boligmarkedet, samt søke tilskudd kr 600.000 hos Husbanken med formål å gi tilskudd til etablering i eid bolig og tilskudd til refinansiering av lånegjeld og tilskudd kr 500.000 til tilpasning av bolig.

#### **Vedlegg:**

Ingen

#### Kort beskrivelse av saken

Saken gjelder søknad fra lbestad kommune om låneopptak hos Husbanken for videre utlån til Startlån. Samt søknad om tilskudd fra husbanken for videre tildeling til tilpasning av bolig, etablering i eid bolig og til refinansiering av lånegjeld. Kommunestyret har vedtatt retningslinjer for startlånsordningen i sak 17/12.

#### Fakta i saken

lbestad kommune har pr. 01.01.16 var kr 1.459.000 til disposisjon for videre utlån til Startlån. Etter dette er det innvilget forhåndstilsagn kr 650.000 og sak til behandling der anbefales å innvilge startlån kr 391.800. Saldo pr. 09.03.16 er da kr 417.200 til videre utlån. Saldo pr. 01.01.16 når det gjelder tilskudd er kr 90.000.

lbestad kommune er på bakgrunn av søknad til Husbanken, 05.11.13 innvilget lån kr 500.000 og 03.04.14 innvilget lån kr 1.500.000 til Startlån. Videre er kommunen 07.04.14 innvilget boligtilskudd med kr 300.000

lbestad kommune har i 2015 innvilget boligtilskudd med kr 210.000 og startlån kr 285.000. Hittil i år er det innvilget forhåndsgodkjenning med kr 650.000.

Ved å innvilge forhåndsgodkjenning bindes lånekapital, som ikke kan innvilges til startlån til andre.

Det er så langt i 2016 mottatt en søknad om Startlån, og det er usikkert om flere vil søke. Samtidig erfares at boligprisene øker, og det er for tiden svært vanskelig å få leie bolig, spesielt for familier med barn. NAV-kontoret informerer om muligheter til å søke Startlån til vanskeligstilte på boligmarkedet. For de som er mest vanskeligstilt økonomisk og i boligmarkedet kan det være aktuelt å innvilge tilskudd. Når saldo er

kr 90.000 har kommunen ikke reell mulighet til å innvilge tilskudd dersom vilkår er oppfylt. Ibestad kommune har heller ikke midler til tilskudd til tilpasning av bolig dersom søknader mottas.

### **Vurdering**

Visjonen for boligpolitikken i Norge er at alle skal kunne bo godt og trygt. Boligens betydning for generell velferd og samfunnsdeltakelse har de senere årene fått økt fokus. Boligsosialt arbeid står sentralt i statlig satsing og er en del av fattigdomssatsingen, med mål om at flest mulig skal være selvhjulpen.

Boligmarkedet fungerer greit for mange, men ikke for alle. Noen grupper stiller svakt på boligmarkedet og har behov for bistand fra kommunen til å skaffe egen bolig eller beholde egen bolig. Det kan være økonomiske, sosiale eller helsemessige årsaker til problemene eller en kombinasjon av disse.

Startlån kan være løsningen for de som har problemer med å etablere seg på boligmarkedet eller problemer med å beholde egen bolig pga. vanskelig økonomisk situasjon m.m. Startlån gir mulighet til etablering i nøktern og god bolig eller beholde bolig med nøktern standard. Personer som ikke får lån fra private banker, eller mangler egenkapital, slik som f.eks. barnefamilier, enslige forsørgere, funksjonshemmede m.m. kan søke startlån.

Det er opp til den enkelte kommune å vurdere om startlån innvilges, samt størrelse på lån. Lånets størrelse er også avhengig av betalingsevne og eventuell annen gjeld. Lånesøker må ha evne til å betjene løpende bo- og livsoppholdsutgifter over tid. Husbankens retningslinjer må følges. Ibestad kommune har egne retningslinjer for behandling av søknader.

Kommunen kan sette av penger fra lånerammen på tapsfond. Kommunen har tapsrisiko for 25 % av startlånets restgjeld, og Husbanken for 75 % av restgjeld.

Kommunen kan bestemme å sette av midler til boligtilskudd som kan innvilges til boligtiltak til spesielt vanskeligstilte. Og til husstander som har skaffet seg en nøktern bolig slik at de settes i stand til å beholde boligen. Samt gjøre boliger bedre egnet for eldre og funksjonshemmede.

### **Følgende forhold skal alltid vurderes:**

**Helse og miljø:** Ingen konsekvens

**Personell:** Ingen konsekvens

**Økonomi:** Kommunen har tapsrisiko for 25 % av startlånets restgjeld ved evt. misligholdelse og Husbanken for 75 % av restgjeld. Erfaring så langt er at kommunen ikke har lidt særlig tap når det gjelder startlån. Når det gjelder å skaffe bolig kan kommunen måtte bidra med å skaffe bolig til enslig person eller til familie, noe som kan få større økonomiske konsekvenser med utgifter for kommunen, i kortere eller lengre perioder.

### **Rådmannens konklusjon**

Rådmannen anbefaler at kommunestyret vedtar å søke lån kr 1.500.000,- hos Husbanken med formål videre utlån som Startlån til vanskeligstilte i boligmarkedet, samt søke tilskudd kr 600.000 hos Husbanken med formål å gi tilskudd til etablering i eid bolig og tilskudd til refinansiering av lånegjeld og tilskudd kr 500.000 til tilpasning av bolig.

## **21/16 Søknad om starlån**

*Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 13 jf fvl § 13(1) nr 1*

Arkivsak-dok. 16/00054-1  
Arkivkode. 252  
Saksbehandler Roald Pedersen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	17.03.2016	21/16

Saksdokumentet er unntatt offentlighet

## **22/16 Godkjenning av vedtekter, interkommunal legevaktsentral**

Arkivsak-dok. 14/00369-24  
Arkivkode. B  
Saksbehandler Roe Jensen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	17.03.2016	22/16
2 Kommunestyret		

### **Forslag til vedtak/innstilling:**

*Formannskapet tilrår kommunestyret å fatte følgende vedtak:*

*Kommunestyret vedtar å godkjenne vedtektene og avtalen/vedtektene underskrives av ordfører.*

### **Vedlegg:**

Reviderte vedtekter datert 11. oktober 2015

### **Kort beskrivelse av saken**

Samarbeidet mellom kommunene har som mål å drifte legevaktsberedskap og legevaktssentral (en) for kommunene. Samarbeidet er opprettet i medhold av kommunelovens § 27. Fra tidligere har samarbeidet vært mellom Bardu, Lavangen, Salangen og Målselv. Bardu er kontorsted for samarbeidet.

15 november inngikk Ibestad kommune samarbeid med interkommunal legevakt og ble tatt opp som ny samarbeidskommune. I den forbindelse er vedtektene og den gamle samarbeidsavtalen revidert til et dokument.

### **Fakta i saken**

I forbindelse med innlemming av Ibestad kommune i interkommunal legevakt har styret revidert vedtektene og samarbeidsavtalen for samarbeidet.

Avtalen og vedtekter er slått sammen og er innlemmet i de reviderte vedtektene. Ibestad er tatt med som deltaker kommune.

### **Vurdering**

Saken er selvforklarende og behøver ingen ytterligere vurdering.

### **Helse og miljø**

Ikke vurdert

### **Personell**

Ingen konsekvenser

## Økonomi

Ingen konsekvenser

## Rådmannens konklusjon

*Rådmannen mener vedtektene bør godkjennes og avtalen/vedtektene underskrives av ordfører.*

## Vedlegg til sak



Vedtekter for  
interkommunal legevæ

11.oktober 2015

## **VEDTEKTER FOR INTERKOMMUNAL LEGEVAKT (IKL)**

Det formaliserte samarbeidet omfatter kommunene Salangen, Lavangen, Målselv, Bardu og Ibestad med Bardu som kontorsted.

### **1. Formål**

Samarbeidet mellom kommunene har som mål å drifte legevaktsberedskap og legevaktssentral (en) for kommunene. Samarbeidet er opprettet i medhold av kommunelovens § 27.

Denne skal formidle kontakt med:

- lege
- lokalt stasjonert ambulanse/AMK
- jordmor
- hjemmesykepleie

### **2. Styret for Interkommunal legevakt består av:**

Administrasjonssjef Salangen kommune

Rådmann i Lavangen kommune

Rådmann i Målselv kommune

Rådmann i Bardu kommune

Rådmann i Ibestad kommune

Rådmann i Bardu er styret leder

Kommuneoverlege i Bardu kommune er medisinsk ansvarlig for IKL.

I styringsgruppemøtene har følgende møte og talerett:

Kommuneoverlegen i Bardu kommune

Enhetsleder Helse, Omsorg og barnevern i Bardu kommune

Avdelingsleder IKL

- Avdelingsleder IKL er styrets sekretær
- Det innkalles til styremøter etter på forhand vedtatt plan, eller når en av representantene krever det.
- Styret er beslutningsdyktig når minst 3 av representantene er til stede

Styret har det overordnede ansvar for driften av IKL. Styret skal godkjenne budsjett, regnskap og årsmelding.

### **3. Organisering**

Den interkommunale legevakten er administrativt underlagt enhet for helse, omsorg og barnevern i Bardu. Avdelingsleder IKL har ansvar for daglig drift og rapportering til styret.

### **4. Ansvarsområde for IKL**

IKL skal ivareta felles legevaktsentral med felles nasjonalt legevaktsnummer. Legevaktsamarbeidet ivaretar kommunenes ansvar ifm KAD-senger.

Til grunn for samarbeidet ligger tjenesteytingsavtale nr 1, 4 og 11 mellom kommunene i samarbeidet og Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN)

I tillegg kommer lokal fellesavtale mellom legene og Bardu kommune.

### **5. Budsjett**

Budsjettet skal dekke kostnader til personell, vikarer, opplæring, medisiner, forbruksmateriell og andre driftskostnader knyttet til drift av interkommunal legevaktsberedskap og legevaktsentral.

Budsjettforslag utarbeides av vertskommunen og fremlegges styret for godkjenning innen medio september måned.

### **6. Økonomi**

Bardu kommune sender sluttkrav for foregående år og akontobeløp første halvår innen 1. Juni. Akontobeløp for 2. halvår sendes ut innen 1. desember.

Fordelingen av utgiftene blant kommunene er beregnet etter følgende fordelingsnøkkel:

- a. Kr 100.000,- fordeles først flatt på hver deltakerkommune.
- b. Befolkningstallet i kommunen (ssb pr 01.07) året før budsjettåret legges til grunn for det resterende. Eventuelle prisøkninger fordeles etter samme fordelingsnøkkel. Refusjoner/tilskudd som deltakerkommunene får, skal gå til finansiering av samarbeidet.

Merforbruk eller mindreforbruk på driften skal fremlegges styret. Styret beslutter om mindreforbruk skal settes av på fond eller tilbakebetales deltakerkommunene. Styret beslutter hvordan merforbruk skal belastes.

Styret har ikke myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser.

### **7. Utmelding og oppløsning**



Den enkelte kommune kan med 1 års skriftlig varsel, si opp sitt deltakerforhold og kreve seg løst fra det, ref Kommuneloven § 27.3

*"Den enkelte kommune og fylkeskommune kan i alle fall med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i det interkommunale samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke mer enn verdien av de midler vedkommende kommune eller fylkeskommune har skutt inn".*

Uenighet om forståelse av vedtektene/samarbeidsavtalen avgjøres av en nemd bestående av en person fra hver av partene samt en person oppnevnt av fylkesmannen.

#### **8. Vedtektsendring** ·

Alle vedtak vedrørende interkommunal legevakt fremlegges styret. Vesentlige endringer framlegges de respektive kommunestyre.

## 23/16 Styrings-, drøftings- og orienteringssaker - Formannskapsmøte 17.03.2016

Arkivsak-dok. 16/00017-5  
Arkivkode. B  
Saksbehandler

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	17.03.2016	23/16

### Forslag til vedtak/innstilling:

#### **Styringssaker:**

1. Topp T1

#### **Drøftingssaker:**

1. Situasjonen i barnevernet og barnehagene, jfr. vedlegg 1

#### **Orienteringssaker:**

1. Ekstraordinært VGS-tiltak
2. 0-alternativet. Konsekvensene dersom lbestad kommune velger å stå alene, opprettholde dagens struktur, jfr. vedlegg 2

#### **Diverse:**

#### **Vedlegg:**

1. Situasjon i barnevern og barnehagene
2. Nullalternativet

#### **Vedlegg til sak**



Orientering om  
situasjon i barnehage



Nullalternativet.pdf

Sak 23/16 - V1

Arkivsak-dok. 16/00109-2  
Saksbehandler Willy Aas

Saksgang  
Formannskap

Møtedato

## **ORIENTERING OM SITUASJON I BARNEHAGE OG BARNEVERN.**

### **Forslag til vedtak/innstilling:**

*Formannskapet vedtar å ta saken til orientering.*

### **Vedlegg:**

Ingen

### **Kort beskrivelse av saken**

**Barnevern:** Det er hittil i 2016 meldt 20 saker til barnevernet. I hele 2015 ble det meldt 17 saker. For å oppfylle lovmessige krav til saksbehandling må barnevernet styrkes med 1 stilling i første omgang i perioden april/juni.

**Barnehage:** Ibestad kommune har et vedtak om fortløpende opptak til barnehageplass. Antall nye søknader pr nu til barnehageplass medfører at det ihht. lov og forskrift må tilsettes en ekstra pedagog hvis fortløpende opptak skal oppfylles.

### **Fakta i saken**

#### **Barnevern:**

Barneverntjenesten i Ibestad opplever en stor økning i bekymringsmeldinger som kommer inn til kontoret. Barneverntjenesten har siden 1.1.2016 mottatt 20 bekymringsmeldinger. I hele 2015 kom det inn 17 meldinger.

Barnevernet har frist på 7 dager fra melding ankommer til å vurdere saken skal undersøke saken eller henlegge. Det betyr at når det kommer inn ei melding må alt annet arbeid vike om lovpålagt saksbehandling skal etterfølges.

Det går mye tid til samtaler rundt meldinger, samtaler med melder og kontakt med hjemmet. Om meldingen henlegges skal det lages mapper, saksbehandles i fagsystem og offentlig melder skal ha tilbakemelding.

Om det åpnes undersøkelse har barnevernet 3 måneder fra konkludert åpning av undersøkelse til å innhente informasjon, ha samtaler/møter og hjemmebesøk.

Innhenting av informasjon er en tidkrevende prosess med mange vurderinger og mye tid til samtaler/møter.

Med alle nye saker som er kommet inn er det ikke mulighet til å saksbehandle innenfor fristen i tillegg til saker som er i gang.

Noen saker er det mulig allerede nå å se vil bli alvorlige, omfattende og tidkrevende.

I tilfelle fosterhjems plassering koster det ca. kr 13 000 pr barn i utgiftsdekning. I tillegg kan komme frikjøp, gjesteelevkostnad, SFO, barnehager og diverse.

I pågående sak har det vært nødvendig å sette inn tiltak som har ført til merkostnader på ca. kr 170 000.

Barnevernet har behov for å styrkes med 1 stilling i første omgang i perioden april/juni, tilsvarende ca. kr 140 000.

### **Barnehage:**

Ibestad kommune har et vedtak på at det skal tilbys barnehageplass fortløpende.

I en barnehage skal det være minimum én pedagogisk leder per 14 -18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder pr 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer. Barn under tre år regnes som to plasser.

Pr i dag er det 4 årsverk pedagogiske ledere til sammen i barnehagene i Ibestad.

Pr nå er det 5 nye søkere til barnehageplass, 3 til Ånstad og 2 til Hamnvik. Pr nå er 54 plasser tildelt i Hamnvik barnehage og 18 i Ånstad barnehage.

Ved oppstart nytt barnehageår 2016/2017 vil det, slik det ser ut nå, være 51 plasser i Hamnvik barnehage. Ved tildeling av plasser i Hamnvik til alle søkere vi har registrert hittil, vil det utløse en ny pedagog. I Ånstad barnehage vil det være 18 tildelte plasser ved oppstart nytt barnehageår, inkludert de nye søkere vi vet om pr. i dag. Det betyr at om det skal tildeles en plass mer enn det vi vet om i dag, så vil det utløse en hel pedagogstilling til.

Et annet forhold som betyr noe for kvalitet i barnehagen er fysisk rom. I vedtektene for barnehagene i Ibestad kommune er normen for godkjent leke- og oppholdsareal 4 kvm for barn over 3 år og 5,4 kvm for barn under 3 år. Vi er i nærheten av denne terskelverdien. I Hamnvik. I Ånstad er det bedre plass.

Kravene i «Forskrift for pedagogisk bemanning er absolutte». Hvis nye søkere ikke skal tildeles barnehageplass fortløpende må det opereres med ventelister etter hovedopptak til barnehageplasser i Ibestad kommune.

Dette betyr at hvis det skal tildeles nye plasser til registrerte søkere vil det utløse krav om økt bemanning ihht. Barnehagelov og forskrift for bemanning. Slik som barnehagene er organisert i dag er pedagognormen oppfylt. Ved inntak av 5 nye plasser vil dette kreve en pedagog til, i første omgang fram til oppstart nytt barnehageår tilsvarende en merkostnad på ca. kr. 250 000.

## **Vurdering**

Rådmannen mener at situasjonen barnevernet er så alvorlig at det er behov for tiltak umiddelbart. Kompetansen kan leies inn fra private profesjonelle barnevernsaktører. Avhengig av mengde og innhold kan dette koste kr 15- 20 000 pr uke og kanskje mer. Rådmannen har utredet en intern løsning. Formell nødvendig kompetanse fins et annet sted i organisasjonen og den kan aktiveres i fra april måned. Denne personen må erstattes, men kostnadene vil bli lavere.

I forhold til situasjonen i barnehagene er det flere valg. Ibestad kommune behøver unge mennesker som bosetter seg. For å tiltrekke generasjonen 20-40 åringer med barn er det et viktig konkurransefortrinn å kunne tilby barnehageplasser fortløpende. Hvis det skal tilbys flere plasser i barnehagene i løpet av barnehageåret 2015/2016 må pedagogtallet utvides og hvis ikke det skjer må nye søkere bli satt på venteliste til det blir ledige plasser.

### **Følgende forhold skal alltid vurderes:**

#### **Helse og miljø (HMS og "tradisjonelle miljøspørsmål (eks. forurensning))**

Dette er en situasjon som preger arbeidsmiljøet begge plasser. Ekstraordinær arbeidsbelastning kan tåles hvis det er ekstraordinært og temporært. Når den ekstraordinære situasjonen blir den ordinære er det sannsynlig at det kan føre til negative virkninger for arbeidsmiljøet.

#### **Personell**

Det ansettes en barnevernspedagog i 100 % stilling i perioden april/ juni i første omgang.

Det ansettes en barnehagelærer som pedagogisk leder i 100 % stilling i perioden april/august i første omgang.

#### **Økonomi**

Dette vil føre til merkostnader i barnevernet på lønn tilsvarende ca. kr 140 000. I tillegg er det påløpt og det vil påløpe ytterligere ekstra kostnader for tiltak som er igangsatt på ca. kr. 170 000.

I barnehagene vil det å ansette en pedagogisk leder til føre til en merkostnad tilsvarende ca. kr 250 000.

#### **Rådmannens konklusjon**

Rådmannen mener dette er situasjoner som påkrever tiltak som beskrevet i saken.



# 0-alternativet

## En videreføring av dagens kommunestruktur

# IBESTAD KOMMUNE

## En vurdering av rådmannen

Hamnvik 24.02.2016

### Andre dokumenter av interesse:

- Statusbilde Ibestad kommune 2015
- Årsbudsjett 2016
- Økonomiplan 2017-2019
- Intensjonsavtale ny kommune
- Vedlegg til felles intensjonsavtale ny kommune, Ibestad og Harstad kommuner

## Forord

Dersom Ibestad kommune velger å forbli egen kommune, er det viktig at innbyggerne er klar over hvilke konsekvenser dette får. Å forbli egen kommune kalles 0-alternativet og det er dette rådmannen er gitt i oppdrag av politikerne i kommunen å gi en vurdering av.

Er Ibestad kommune i stand til å ivareta sine oppgaver, samt de oppgavene som vil bli lagt til kommunen i fremtiden? Greier Ibestad kommune å gi innbyggerne gode og likeverdige tjenester? Har Ibestad kommune den økonomiske styrken som skal til for å forbli egen kommune? Har Ibestad kommune nødvendige ressurser til å være en god samfunnsutvikler?

Rådmannen snakker ikke om dagen i dag, eller i morgen. Dette handler om hvordan rådmannen tror verden ser ut om 10-20 år.

Regjeringen er opptatt av at kommunene må ha kraft til å møte de utfordringene som venter. Regjeringens mål for en ny kommunereform er følgende:

- 1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne**
- 2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling**
- 3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner**
- 4. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver**

Innbyggerne i Ibestad kommune skal ha tilgang på de samme tjenestene som innbyggerne i andre kommuner. Innbyggerne i Ibestad kommune skal være trygge på at kvaliteten på tjenestene som gis er gode og likeverdige. Innbyggerne i Ibestad kommune skal også være trygg på at kommunen vil være en god samfunnsutvikler.

For at Ibestad kommune skal fortsette som egen kommune, må kommunen kunne vise overfor sine innbyggere at følgende kriterier kan oppfylles:

- 1. Tilstrekkelig kapasitet**
- 2. Relevant kompetanse**
- 3. Tilstrekkelig distanse**
- 4. Effektiv tjenesteproduksjon**
- 5. Økonomisk soliditet**
- 6. Valgfrihet**
- 7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder**

Det er dette rådmannen er pålagt å gi en vurdering av.

## Sammendrag:

Statens endringer i beregningsgrunnlaget for kommunenes økonomiske overføringer, slår svært negativt ut for Ibestad kommune. Det er vedtatt endringer, og nye endringer kommer, i kommunens inntektssystem. Dette er endringer som gradvis vil få negative konsekvenser for Ibestad kommune.

Som en konsekvens av investeringsvedtak vil den rentebærende gjelden til Ibestad kommune øke fra kr. 76 millioner til kr. 230 millioner i løpet av perioden 2016 – 2020. Årlige rentekostnader vil øke fra kr. 3,5 millioner til kr. 10,5 millioner i samme periode.

Kommunens foreløpige driftsresultat, for 2015, viser et underskudd i driften på kr. 3,2 millioner. Ibestad sitt disposisjonsfond, etter dekning av underskudd, er på kr. 1,8 millioner. Ibestad kommune drifter for dyrt og må i løpet av de neste årene foreta kutt, i størrelsesorden kr. 5-6 millioner. I tillegg vil Ibestad kommune måtte innføre full eiendomsskatt for å dekke kostnadene i forbindelse med vedtatte investeringer.

Nye lovpålagte arbeidsoppgaver vil bli lagt til kommunen i fremtiden. Det er usikkert om disse arbeidsoppgavene blir fullfinansiert fra staten sin side.

Ibestad kommune vil få store utfordringer med å tiltrekke seg nødvendig kompetanse innen helse og omsorg, samt oppvekst.

Mange arbeidsoppgaver og tjenestetilbud kan løses ved hjelp av interkommunalt samarbeid, men det vil ikke løse den økonomiske siden av saken.

Grunnet Ibestad kommune sin økonomiske situasjon, på sikt, kan ikke Rådmannen se hvordan Ibestad kommune skal greie å oppfylle de gitte kriteriene. Konsekvensen, dersom kriteriene ikke oppfylles, vil måtte bli at innbyggerne i Ibestad kommune ikke kan forvente å ha tilgang på de samme tjenestene som innbyggerne i andre kommuner.



## Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

**Regjeringen sier:** *Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.*

### **Rådmannen sin vurdering:**

Ibestad kommune må ha tilstrekkelig kapasitet, både faglig og administrativt, for å kunne løse oppgavene på en effektiv og god måte. Tilstrekkelig kapasitet henger nært sammen med tilgang til relevant kompetanse. En stilling med god fagkompetanse vil ikke gi grunnlaget for et godt fagmiljø. Til det trenger man også kapasitet til å behandle en viss mengde saker, ha god kontroll og oversikt, og til å utvikle fagområdene.

Et dilemma med små forhold kan være at det ikke blir tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggerne. Distanse er viktig for å sikre likebehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i myndighetsutøvelsen, samt at innbyggerne sikres de rettigheter de har etter loven. I tillegg skal habilitetsreglene sikre tilliten til kommunen og beskytte den enkelte saksbehandler mot utidig press.

I dag tilbyr Ibestad kommune gode tjenester til innbyggerne. Men vi må ta inn over oss at vi lever i et rettighetssamfunn og det betyr at vi som kommune skal levere de lovpålagte tjenestene også i fremtiden. I fremtiden ser vi at kommunen vil få utfordringer innen helse, ettersom brukerne blir mer krevende og det blir stadig vanskeligere å rekruttere sykepleiere og leger. Mest sannsynlig vil vi også få utfordringer med å rekruttere lærere, ettersom det vil bli nasjonal mangel på denne type kompetanse. Etter år med effektivisering og nedbemanning driver enhetene med en minimumsbemanning og økonomisk på en knivsegg. Arbeidsoppgavene blir flere og mer spesialiserte. En liten kommune, som Ibestad kommune, er ikke attraktiv for mange typer kompetanse som vi ønsker å tiltrekke oss. Kommunen vil derfor ha utfordringer med å rekruttere fagfolk.

Våre fagmiljø blir for sårbare ved sykdom og/eller permisjoner. Det er ikke mulig å hente inn erstattere, så til tider vil tilbudet falle bort. Vi har heller ikke de mulighetene som større enheter har, med hensyn til å oppdatere våre ansatte faglig. Manglende muligheter for å kunne spesialisere seg innenfor eget fagfelt kan føre til mindre effektiv tjenesteproduksjon og dårligere service overfor innbyggerne.

Ibestad kommune har begrensede økonomiske midler og vil måtte fokusere innsatsen på lovpålagte kjerneaktiviteter. Ibestad kommune har over flere år gjennomført kutt i driften. Nå er ressursbruken kommet ned på et slikt nivå at små utforutsatte hendelser fører til overforbruk i seksjonen. Vi ser at staten legger en del prinsipper til grunn, som ikke er til fordel for Ibestad kommune, når de statlige midlene fordeles. Dersom dagens regime fortsetter vil Ibestad kommune måtte fortsette å kutte i ikke lovpålagte tjenester. Det være

seg blant annet omdefinering av enkelte kommunale veier til private veier, slukketider for veilys må vurderes og så videre. Noe vi tror beboerne vil oppleve som at kommunen yter dårligere tjenester.

Ibestad kommune kan ikke ansette eget personell for å ivareta små og spesialiserte fagområder. Disse arbeidsoppgavene blir pålagt personell som i utgangspunktet har andre arbeidsoppgaver. Interessen, kompetansen og tid til å løse disse spesialområdene kan bli svært begrenset. Ibestad kommune er i dag rigget til å ivareta standardoppgaver samt den daglige driften av kommunen. Problemene oppstår når seksjonene må løse vanskeligere oppgaver. Eller oppgaver som kommer i tillegg til daglig drift. Da har vi som oftest ikke nødvendige ressurser og er avhengig av ekstern assistanse. Skal vi kjøpe inn ekstern assistanse vil det koste penger, noe vi ikke har.

Dersom Ibestad kommune velger å stå alene, vil vi måtte være villig til å tenke annerledes og i større grad løse pålagte oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid. Det behøver ikke å være negativt med hensyn til å kunne levere gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, men det løser ikke kommunens økonomiske utfordring.

## Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

**Regjeringen sier:** *Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnsikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.*

### **Rådmannen sin vurdering:**

Relevant kompetanse er avgjørende for å sikre sterke fagmiljøer og en god forvaltning. Dette innebærer også at det må være en bredde i kompetansen. Manglende kapasitet og kompetanse er også fremhevet som utfordringer for at kommunen skal ivareta sine roller som samfunnsutvikler og myndighetsutvikler. Innenfor kommunens rolle som demokratisk arena kan en kommunal administrasjon, med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte, bedre den politiske styringen og utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Av hensyn til lokaldemokratisk styring er det avgjørende at kommunen selv kan sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og ikke er avhengig av samarbeid eller hjelp fra andre.

Å få til en god og bærekraftig samfunnsutvikling i en liten kommune som vår, er en av de vanskeligste oppgavene. For å få til en god og bærekraftig samfunnsutvikling krever det at

Ibestad kommune har gode og klare planer, noe kommunen ikke har. Årsaken til dette er manglende ressurser. Ettersom lønnskostnadene i vår kommune står for 74 % av de totale kostnadene, vil det som oftest være stillinger som blir kuttet når det er behov for å slanke budsjettet. Ibestad kommune har ikke tatt seg råd til å ansette personell for å utvikle planverket til kommunen. Ettersom planverket finansieres av egen ressurs og vi som oftest må ha ekstern assistanse, er det begrenset hvor mange planer kommunen får på plass i løpet av et år. Per dato mangler Ibestad kommune følgende planer:

Kommuneplan – samfunnsdel
Arkivplan
Personalpolitisk plan
Kompetanseplan
Boligpolitisk plan
Beredskapsplan
Oppvekststrategi for Ibestad kommune
Barnehageplan
Skoleplan
Kulturplan
Plan for bosetning av flyktninger
Folkehelseplan
Plan for psykisk helsearbeid
Demensplan
Kommuneplan – arealdel (innmark)
Kommuneplan – arealdel (utmark)
Hovedplan avløp
Trafikksikkerhetsplan
Landbruksplan

Planer som mangler i kommunens planverk

Ibestad kommune vil ikke være i stand til å løse nasjonale utfordringer med hensyn til samfunnsutvikling. Det er også tvilsomt om Ibestad kommune, på egen hånd, vil være i stand til å løse egne utviklingsprosjekt. De fleste større prosjekt tilknyttet samfunnsutvikling,

## En videreføring av dagens kommunestruktur

som eksempel kommunikasjon og samferdsel, er avhengig av finansiering fra stat/fylke. Gode lokale prosjekt vil måtte konkurrere mot andre prosjekt i regionen. Den helhetlige og samordnede regionale utviklingen er vanskelig å få til, ettersom ingen kommuner ser til nabokommunene når de planlegger prosjekt eller jobber med samfunnsutvikling, fokuset blir mot egen kommune.

Uten egne økonomiske ressurser, og med et manglende planverk, vil det være svært begrenset hva Ibestad kommune kan bidra med innenfor temaet helhetlig og samordnet samfunnsutvikling.

Ibestad kommune er en del av en større arbeidsregion. Det betyr at mange pendler ut fra kommunen for å arbeide og mange pendler inn til kommunen for å arbeide. Tabellen nedenfor viser pendlingen fra Ibestad kommune.

Bostedskommune	Arbeidskommune (utpendling til disse kommunene)										Sum utpendling (rad)
	Harstad	Kvæfjord	Skånland	Ibestad	Gratangen	Lavangen	Salangen	Lødingen	Tjeldsund	Evenes	
Harstad		330	78	55	7	3	7	27	32	63	602
Kvæfjord	430		4	0	1	2	0	6	4	1	448
Skånland	323	5		0	8	0	1	5	51	110	503
<b>Ibestad</b>	<b>55</b>	<b>2</b>	<b>0</b>		<b>2</b>	<b>0</b>	<b>14</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>74</b>
Gratangen	11	0	8	1		9	4	0	0	1	34
Lavangen	8	1	0	1	11		55	0	0	1	77
Salangen	16	0	0	2	3	29		0	2	1	53
Lødingen	36	1	1	1	0	0	0		8	0	47
Tjeldsund	76	1	26	0	0	0	0	14		41	158
Evenes	46	1	40	0	2	1	0		14		104
Sum innpendling (kolonne)	1001	341	157	60	34	44	81	52	111	219	

### Pendling 2013

I 2013 var det 139 personer som hadde status som pendler i Ibestad kommune. Av disse var det 74 arbeidstakere som pendlet ut til nærliggende kommuner. De aller fleste, 55 stykker pendlet til Harstad. 14 stykker pendlet til Salangen. I samme periode, 2013, var det 59 personer som pendlet inn til Ibestad kommune for å arbeide.

## Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

**Regjeringen sier:** *Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og nærings sammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.*

### **Rådmannen sin vurdering:**

En viktig forutsetning for at lbestad kommune skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at kommunen har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne. Små kommuner er mer sårbare enn større kommuner i slike situasjoner, fordi de har et mindre budsjett å omdisponere innenfor.

I årsberetningen for 2014 skrev rådmannen: «I lys av merforbruket i 2014 (underskudd på kr. 6 millioner) og de endringer som er vedtatt i inntektssystemet, som gradvis vil få negative konsekvenser for lbestad kommune vil det fortsatt være nødvendig med ytterligere økonomisk omstilling»

Det foreløpige driftsresultatet for 2015 viser et merforbruk/underskudd på kr. 3,2 millioner. Kommunen har i perioden gjennomført en betydelig nedskjæring. lbestad kommune sitt disposisjonsfond, etter dekning av merforbruk, er på kr. 1,8 millioner.

Så lenge lbestad kommune er økonomisk i stand til å låne penger og på den måten å skape utvikling, vil lokalpolitikere har en viktig rolle. lbestad kommune har vedtatt omfattende investeringer og som en konsekvens vil kommunens lånegjeld øke fra kr. 76 millioner i 2014 til kr. 230 millioner i 2019.

Selv om dagens lånerenter er svært lave og hele kommunens låneportefølje er på flytende rente, vil lbestad kommune få en dramatisk økning av renter/avdrag i perioden 2016-2020. Rentekostnadene øker fra kr. 3,5 millioner i 2016 til kr. 10,5 millioner i 2020. I tilfelle lånerenten skulle øke med 1 % vil rentekostnadene øke med kr. 2,3 millioner.

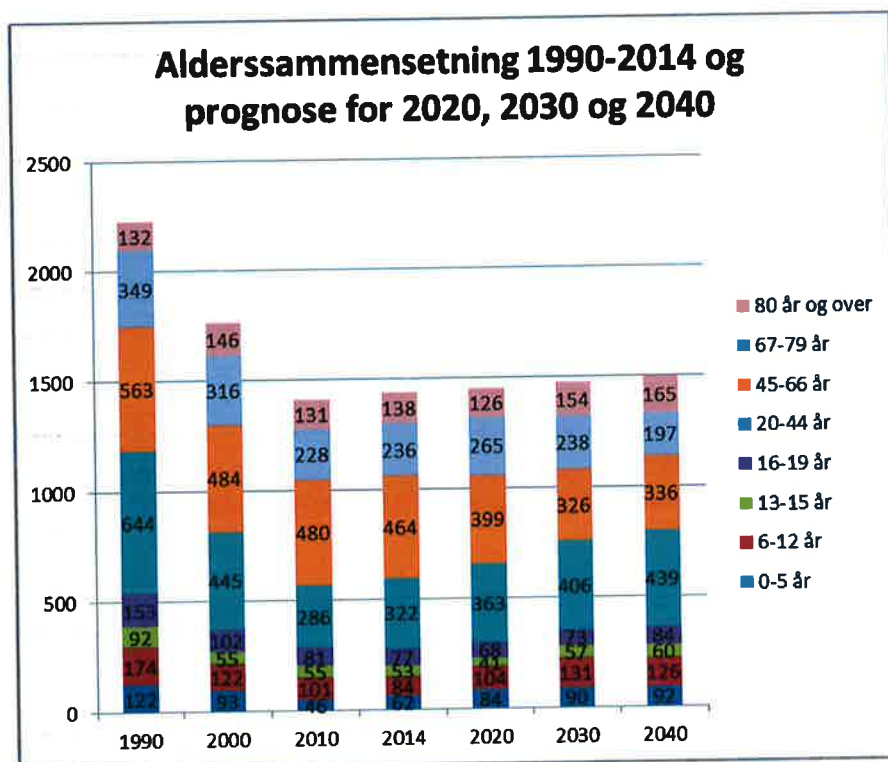
Det er ingen ting som tilsier økte inntekter til kommunen, snarere tvert om.

Befolkningsutviklingen i lbestad kommune for 2015 viste en nedgang på 7 personer. lbestad kommune vil derfor måtte fortsette arbeidet med å tilpasse driften til tilgjengelige midler. For å få dette til vil rådmannen måtte slanke driften med kr. 5,5-6,5 millioner i perioden 2017-2020. Det betyr at Helse, Sosial og Omsorg må redusere kostnadene tilsvarende kr. 3-3,5 millioner i perioden og Oppvekst må redusere kostnadene med kr. 2,5-3 millioner i perioden. Dette vil nødvendigvis få konsekvenser for de tjenestene vi leverer. I tillegg vil eiendomsskatten i lbestad kommune måtte økes både i 2017, 2018 og 2019. Rådmannen forventer full eiendomsskatt, 7 promille, i 2019.

## En videreføring av dagens kommunestruktur

Kommunen er lovpålagt å levere en hel del tjenester, men vi har ikke den økonomiske ryggraden til å håndtere uforutsette hendelser. Uforutsette hendelser, av økonomisk karakter, får konsekvenser for kommunen. Vi bor i et næringsfattig område, og som en konsekvens av dette er kommunal sektor en stor og dominerende arbeidsgiver. Statlige pålegg uten medfølgende finansiering, samt endringer i rammebetingelsene utgjør stor risiko. Skulle vi oppleve en markant renteøkning, vil ikke lbestad kommune ha den nødvendige økonomiske bufferen til å håndtere dette.

Med et svært begrenset disposisjonsfond, kr. 1,8 millioner, vil ikke lbestad kommune tåle underskudd i driften. Fra og med 2016 må driften gå i balanse.



Figur 2: Befolknings sammensetning 1990-2014 og prognose for 2020, 2030 og 2040 – absolutte tall

Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år sier noe om alderssammensetningen i lbestad kommune. Det sier også noe om hvor sårbar vi er. Antall innbyggere i yrkesaktiv alder forteller om produksjonskapasiteten i en befolkning, økonomisk verdiskapingsevne og om potensielt inntektsgrunnlag i en økonomi. Målt opp mot størrelsen på aldersgruppene som vanligvis står utenfor yrkesaktiv alder, - barn, unge og eldre, kan andelen i yrkesaktiv alder uttrykke en "omsorgsbrøk" eller "forsørgeevne", og slik sett uttrykke en kommune sin evne til å finansiere velferdstjenestene.

Statistisk sentralbyrå sine prognoser viser at «forsørgeren» til lbestad kommune er svak, den vil bli betydelig svekket på sikt.

## **Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver**

**Regjeringen sier:** *Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferds-politikk i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.*

### **Rådmannen sin vurdering:**

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunen bør ha mulighet for en hensiktsmessig organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester.

For at lbestad kommune skal ha makt og myndighet må kommunen være økonomisk i stand til å bedrive en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Kommunen må også være i stand til å kunne levere gode og likeverdige tjenester til kommunens innbyggere.

Når rådmannen ser på de økonomiske realitetene til lbestad kommune, så er han i sterk tvil om dette er mulig. Etter at vedtatte investeringer er gjennomført vil lbestad kommune sin handlefrihet være svært begrenset. I tillegg vil tjenesteproduksjonen måtte reduseres i henhold til tilgjengelige ressurser.

Et lokaldemokrati med stor vilje, men med liten eller ingen gjennomføringsevne, kan virke mot sin hensikt og intensjon.

lbestad kommune er ikke i en situasjon der vi kan påta oss flere oppgaver. Flere oppgaver krever flere ressurser, både menneskelige og økonomiske.